

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตการณ์ที่เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 20)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึง “คน” หรือ “ทุนมนุษย์” ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ว่าเป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนาและผู้ได้รับผลจากการพัฒนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยให้ความสำคัญต่อการสร้าง “ภูมิคุ้มกันทางจิตใจ” ของคน โดยเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัว (บ้าน) สถาบันทางศาสนา (วัด) และสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ในการยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างศรัทธาและปลูกฝังให้คนหยั่งลึกใน “ศีลธรรมพื้นฐาน” คือ “การเคารพในศักดิ์ศรี คุณค่า สิทธิและหน้าที่ของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน” ยึดมั่นในคุณความดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สำนึกใน “คุณธรรม” มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความไม่โลภและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความเมตตา ความรู้รัก สามัคคี ความรักชาติและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และมี “ความเพียร” คือ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติ ปัญญาและรอบคอบ อันจะทำให้ดำเนินวิถีชีวิตอย่างมีความสุข รู้จักประมาณตน มีเหตุผลและรอบคอบ ระมัดระวัง นำไปสู่ “สังคมแห่งศีลธรรมความดี” ที่มีความสมดุลระหว่าง “โลกวัตถุ” กับ “จิตวิญญาณ” และมีความสุขสันติสุข พร้อมไปกับการพัฒนาคนให้มี “ปัญญาหรือความรู้” ให้รู้ตัวเองและรู้นอกตัว โดยเชื่อมโยงฐานความรู้ในตัวคนจากชีวิตจริงเข้ากับฐานความรู้ในหลักวิชาอย่างบูรณาการให้รู้รอบด้าน กระตุ้นให้ใฝ่รู้และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาในตัวคนที่มีหลากหลาย และถ่ายทอดเป็นภูมิปัญญาเปิดเผย

อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่ “สังคมแห่งการเรียนรู้” อันจะเป็นภูมิคุ้มกันให้คนมีความรอบรู้เท่าทันและพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 23) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 5)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายเร่งรัดปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเสมอภาค สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบัน การศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 7) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน และกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งถือเป็นพันธกิจหลัก มีมาตรการเพื่อการพัฒนาโดยการส่งเสริมให้โรงเรียนปรับหลักสูตรการเรียนการสอนและสื่อ เพื่อเน้นคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและเครือข่าย วัด-บ้าน- โรงเรียน รวมทั้งการวางมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมในทุกระดับการศึกษา ได้กลายเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนสร้างภาระเพิ่มขึ้นให้กับ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองของนักเรียนมากยิ่งขึ้น สภาพพฤติกรรมของนักเรียนโดยทั่วไปที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจมีหลายประการ เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนการแสดงท่าทีอื่น ไม่เหมาะสมในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งถ้าไม่ได้รับการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาจจะเป็นปัญหาต่อสังคมในอนาคตได้ จากสภาพและเหตุการณ์ดังกล่าวนี้

แสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์. 2548 : 21) จากสภาพปัจจุบันโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว แต่วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่แท้จริงนั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเจริญอกงาม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นในการพัฒนาการศึกษาจึงควรพัฒนาทั้งงานวิชาการ และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่กันไปเสมอ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะคนในสังคมปัจจุบันขาดคุณธรรมจริยธรรม หรือคือจริยธรรม ปรากฏการณ์เช่นนี้นับว่าเป็นปัญหาสังคมลักษณะหนึ่ง ที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ปัจจัยประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเคลื่อนย้ายประชากรจากถิ่นฐานเดิม วิถีทางการดำรงชีวิต กระแสวัฒนธรรมจากตะวันตกที่เน้นการสรรค์สร้างทางวัตถุและการไฝ่หาความสุขความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมของบุคคลทั่วไป ผลกระทบของปัจจัยเหล่านี้ ส่วนหนึ่งก็ปรากฏออกมาในลักษณะของการที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม ขาดความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เกิดความโลภอยากได้ในสิ่งที่ไม่ใช่ของตน ทำให้เกิดความมัวเมาในสังคม ขาดระเบียบวินัยโดยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ วัฒนธรรมและประเพณี อันติงามที่ได้ถือปฏิบัติมาช้านานมีแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำทุกวิถีทางเพื่อแสวงหาความสุขและผลประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากและความเดือดร้อนของบุคคลอื่นและสังคมรอบข้าง (กรมวิชาการ. 2542 : 24)

โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลดงสมบูรณ์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน เปิดบริการทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนจำนวนทั้งหมด 154 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 79 คน นักเรียนหญิง 75 คน ประชากรในเขตพื้นที่บริการทางการศึกษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร คือ ภาษาอีสาน ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่เป็นส่วนใหญ่ และมีฐานะค่อนข้างยากจน โรงเรียนได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก และถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 1-2 เฉลี่ยร้อยละ 70.03 และ 72.01 ตามลำดับ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

พบว่า นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งขาดระเบียบวินัย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย (โรงเรียนดงบังอำนวยการ 2552 : 34) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโรงเรียนดงบังอำนวยการ ได้สนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมขึ้นในทุกระดับชั้น เพื่อให้เป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติที่ดีเห็นคุณค่าในการฝึกคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต สามารถเลือกแนวทางในการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในอันที่จะพัฒนาตน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนดงบังอำนวยการ ประจำปีการศึกษา 2552 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า สิ่งที่เป็นจุดอ่อนและนำมาพัฒนาให้เร็วที่สุด คือ ปัญหาขาดวินัยของนักเรียน และขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และจากการสำรวจสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีนักเรียนส่วนหนึ่งแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ไม่เหมาะสมกับโอกาส และกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด ดังนี้ วันจันทร์แต่งกายด้วยชุดนักเรียน วันอังคารแต่งกายด้วยชุดลูกเสือ-เนตรนารี วันพุธแต่งกายด้วยชุดพลศึกษา วันพฤหัสบดีแต่งกายด้วยชุดนักเรียนและวันศุกร์แต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง ไม่รักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ไม่เข้าแถวรับบริการต่าง ๆ ไม่ทำความเคารพต่อคุณครูและบุคคลอื่นทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สภาพเช่นนี้ส่งผลให้โรงเรียน ขาดความศรัทธาจากชุมชน เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน รับผิดชอบและพัฒนานักเรียนให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการเข้าแถวและด้านการแสดงความเคารพ โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการพร้อมใช้ กิจกรรมในการพัฒนา คือ กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่ประตูทางเข้าโรงเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย เป็นที่ยอมรับและเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำอย่างไร
3. ผลการพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาศึกษาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 52 คน ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้วิจัย
    - 1.1.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6 คน
    - 1.1.3 ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน
    - 1.1.4 ผู้บริหารโรงเรียน
    - 1.1.5 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน
    - 1.1.6 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน
    - 1.1.7 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 5 คน รวม 30 คน
  - 1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนดงบังอ้ายวิทยาคม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2553 ที่มีปัญหาขาดวินัย

ทั้งด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาดของร่างกาย การเข้าแถว และการแสดงความเคารพ
จำนวน 35 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนดงบังอ้ายวิทย
อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กรอบการพัฒนาวินัยของนักเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1.1 วินัยด้านการแต่งกาย ได้แก่ การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
การแต่งกายเหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด

2.1.2 วินัยด้านการรักษาความสะอาด ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องเรียน และ
บริเวณโรงเรียน

2.1.3 วินัยด้านการเข้าแถว ได้แก่ การเข้าแถวในการรับบริการต่าง ๆ การเข้าแถว
ทำกิจกรรมหน้าเสาธง

2.1.4 วินัยด้านการแสดงความเคารพ ได้แก่ การทำความเคารพตามแบบอย่าง
ประเพณีและมารยาทของไทยที่พึงกระทำต่อบุคคลทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

2.2 กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม
ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่ประตูทางเข้าโรงเรียน

2.2.2 กิจกรรมโฮมรูม

2.2.3 กิจกรรมอบรมให้ความรู้

2.2.4 กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ

2.2.5 กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก

2.2.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนดงบังอ้ายวิทย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 5 เดือนพฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 25 เดือนกุมภาพันธ์ 2554

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

1. วินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม สังคมเป็นระเบียบ สร้างความสงบสุขสู่สังคม ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยา ได้แบ่งประเภทของวินัยออกเป็น วินัยในตนเอง และวินัยในหมู่คณะ วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในของตนเองทำให้สามารถคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้ และวินัยทางสังคม ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมของอำนาจจากภายนอก ส่งผลต่อการควบคุมจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล เช่น การประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย

2. การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน หมายถึง การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา พฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ให้มีวินัยที่ดีขึ้นใน 4 ด้าน ได้แก่ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการรักษาความสะอาด วินัยด้านการเข้าแถว วินัยด้านการแสดงความเคารพ

2.1 วินัยด้านการแต่งกาย หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียน โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในการสวมใส่เสื้อผ้า สำหรับมาโรงเรียน ให้ถูกต้องตามระเบียบ สะอาด เหมาะสมกับโอกาส ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความรับผิดชอบในตนเอง การเคารพกฎกติกา และเป็นแบบอย่างในกลุ่มนักเรียน ซึ่งกิจกรรมที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ กล่าวคือ

วันจันทร์	นักเรียนแต่งกายด้วยชุดนักเรียน
วันอังคาร	นักเรียนแต่งกายด้วยชุดลูกเสือ-เนตรนารี
วันพุธ	นักเรียนแต่งกายด้วยชุดพลศึกษา
วันพฤหัสบดี	นักเรียนแต่งกายด้วยชุดนักเรียน
วันศุกร์	นักเรียนแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง

2.2 วินัยด้านการรักษาความสะอาด หมายถึง การรักษาความสะอาดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน

2.3 วินัยด้านการเข้าแถว หมายถึง การเข้าแถวในการรับบริการต่างๆ พร้อมทั้ง การเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธง

2.4 วินัยด้านการแสดงความเคารพ หมายถึง การทำความเคารพตามแบบอย่างประเพณี และมารยาทของไทยที่พึงกระทำต่อบุคคลทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

3. กิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนา การเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน โดยบุคลากรฝ่ายต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนนักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1 กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่ประตูหน้าทางเข้าโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรม ส่งเสริมของครูเวรประจำวันและสภานักเรียน ปฏิบัติหน้าที่รับนักเรียนตอนเช้าก่อนเข้าโรงเรียน และ ส่งนักเรียนในตอนเลิกเรียน กำกับให้นักเรียนเดินแถวเข้าโรงเรียน การแสดงความเคารพ การตรวจ ความสะอาดของเครื่องแบบการแต่งกายของนักเรียน ว่ากล่าวตักเตือนและทำโทษนักเรียนที่แต่งกาย ผิดระเบียบ และบันทึกผลการปฏิบัติงาน

3.2 กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำชั้นในช่วงเวลา ที่ทางโรงเรียนกำหนด คือ ทุกวันศุกร์ เวลา 14.30-15.30 น. ให้คำแนะนำนักเรียนในเรื่องวินัย 4 ด้านคือ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านการรักษาความสะอาด วินัยด้านการเข้าแถว และวินัยด้าน การแสดงความเคารพ การกล่าวคำชื่นชมนักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนได้ปรึกษา พร้อมทั้งอบรมพูดคุย ให้นักเรียนซักถามปัญหาข้อสงสัย แลกเปลี่ยนซึ่ง กันและกัน ให้คำแนะนำนักเรียนที่กระทำผิดวินัยของโรงเรียน

3.3 กิจกรรมอบรมให้ความรู้ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูเวรประจำวันดำเนินการ อบรมหน้าเสาธงทุกวัน เวลา 08.20-08.30 น. หลังจากทำพิธีเคารพธงชาติและกิจกรรมหน้าเสาธง ให้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน การรักษาความสะอาด ของห้องเรียนและบริเวณ มารยาทในการเข้าแถว และการแสดงความเคารพ

3.4 กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ หมายถึง กิจกรรมที่มีเป้าหมายให้นักเรียนโรงเรียน ดงบังอำนวยการ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งในด้านการแต่งกาย และการแสดงความเคารพ โดยมีเพื่อนคอยแนะนำ ตักเตือน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.5 กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก หมายถึง กิจกรรมที่ จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยมีเงื่อนไขหรือรางวัลเป็นสิ่งจูงใจและภูมิใจ ในสิ่งที่ได้ปฏิบัติถูกต้อง ประกอบด้วย การยกย่องชมเชย โดยการชมเชยทันทีเมื่อพบนักเรียนมี ระเบียบวินัย และการชมเชยนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม การให้รางวัลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ รักษาระเบียบวินัย กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคัดเลือกห้องเรียนตัวอย่าง กิจกรรม ประกวดระเบียบแถว เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนให้ปฏิบัติต่อไป

3.6 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าไปพูดคุยกับผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อทำความเข้าใจ และรับทราบข้อคิดเห็น ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแล เอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนดงบังอำนวยการอำเภอนายวิทย์ อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง
2. สถานศึกษาอื่นสามารถนำผลการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนดงบังอำนวยการอำเภอนายวิทย์ ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายในอย่างสมดุล
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน สำหรับผู้บริหารครู ผู้สนใจและตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY